

verre! Dit boek getuigt van een onkunde omtrent de verdeeling van arbeid bij industriele en commercieele ondernemingen, die werkelijk verbluffend is.

Van de taal wil ik verder niet spreken. Die is bijzaak in dit verband (ofschoon zinnnetjes als „de zon b e v i n g e r t warm het bloote vleesch van armen en borst” mij wel érg tegenstaan). Maar wat te denken van een auteur die (dato 1933!) in alle patroons harteloze uitzuigers ziet en hen o.a. definiëert als menschen die geld verdienen aan het werk van andere menschen. Wie dat zóó inziet moet toch wel toegeven, dat diezelfde menschen tegenwoordig meestal geld verliézen aan het werk van anderen.

Alle patroons en bazen zijn leegloopers en ploerten in Kuijle's roman, alle handwerkslieden brave en arme stakkers, hun vrouwen en dochters engelen van liefde en berusting. En deze wel uiterst goedkoope rhetorica wordt ons in 1934 verkocht als het modernste van het moderne. Neen, het is waarachtig niet deze soort van gemoedskunst die wij terugwenschen in Nederland! Wij waren veel te blij haar kwijt te zijn, naar wij hoopten: voor goed.

H. R.

JOSINE REULING, *I n t e r m e z z o m e t E r n s t*, Rotterdam, Nijgh & van Ditmar, 1934.

Ofschoon voor een oppervlakkig lezer misschien wel eveneens behept met zekere banaliteit, zeker gebrek aan distinctie (waarvan de taal inderdaad niet vrij te pleiten is) vormt dit boek toch een scherpe tegenstelling van Kuyle's *H a r t e n e n B r o o d*. In laatstgenoemden roman alles aangezet, dik-op, luidruchtig braaf en snotterig verteederd voor wie gedwongen is zijn brood in de eerste plaats met zijn lichaamskracht te verdienen, in dezen van Josine Reuling een kwasi luchtig, onverschillig en bijna ostentatief onbraaf doen, waaronder diepe en edele geaardheid een smartelijk en eenzaam leven leidt. Of de groote waarde van deze in wezen zoo fijne kunst, nu of ooit later, tot de notie van de massa doordringen zal? Ik heb er een zeer hard hoofd in. Dit verhaal, dat de allure heeft van de eenvoudigste en gemakkelijkste lectuur ter wereld, zal wel „kaviaar voor het gemeen” blijken te zijn.

Het roman-schrijftalent van mejuffrouw Reuling lijkt mij zeer bescheiden, en beperkt in zijn keuze; nooit, geloof ik, zal zij in het scheppen van dit kunstgenre den rijkdom, de hoogten (en breedten) kunnen bereiken van een Ina Boudier-Bakker, een Top Naeff, een Margo Scharren-Antink. Maar in diepte van gevoel, in fijnheid en delicatesse van karakterbehandeling evenaart zij deze schrijfsters. Als beeld van echte, groote vrouwenliefde — iets aanbiddelijks, niet waar? en dat goddank nooit verloren kan gaan — is mij dit „Intermezzo met Ernst” zeer dierbaar geworden. Déze gemoedskunst is volkomen modern — zij het dan dat men er zich wel schooner, en ook moderner,